

A „Közlöny“ megjelenik minden szerdán és szombaton reggel.

Szerkesztősegi szállás.

Az 1856. évi, Dietrich-ház, 227 sz. ház a lapot illető iratmányok, a m. k. iratok és hírdetések utasítandók. Ezenkívül leveleket csak a dolgozó iratokhoz fogadunk el.

KOLOZSVÁRI

KÖZLÖNY.

Politikai, tudományos és szépirodalmi lap.

Előfizetési díj:

Félévre 5 frt. p. p.
Negyedévre 2 „ 40 kr.
Egy hóra 1 frt.
Az előf. pénzek Stein J. könyvkereskedésébe, bérmentesen küldendők.

Hirdetéseket soronként 1 ezüst krajczárért, hirdalmi-
kat 2 kr-ért gyorsan közlünk.

„A KÖLOZSVÁRI KÖZLÖNY“

október — márciusi folyamára 5 pfrttal
október — decemberi „ 2 p.f. 40k.
egy havi „ 1 pforinttal
folytonosan előfizethető.

Az előfizetési pénzek Stein János úr helybeli könyv-kereskedésébe bérmentesen küldendők.

A „Közlöny“ szerkesztősege.

SZELLEMI ÉRDEKEINK.

I.

Ha az anyagi érdekek fejlesztésének, földterjesztésének, ipara és kereskedelmének munkájának anyanyira oda adja magát, hogy szellemi élete művelésére, nemzeti állapota gondozására kellő figyelmet fordítani elefedi, az egy lépést elő, s kettőt hátra-halad, s elvégre se vergődhetik a talaban az ő nemzetei sorába.

Mert a nemzeti vagyon legjelentékenyebb részét a műveltségben nyilvánuló szellemi erő képezi; a mely meg azon esetben is morális súlyt és tekintélyt biztosít birtokosának. ha a gondviselés az anyagi vagyont szükön mérte ki számára. Az ő szavára minden meghajol. Ha a természet gyönyörű háztartásában a szép rendet, őszhangzást, valamen időkre szóló fennmaradást szabályozó, életet és mozgató erők biztosítják, bizony a nemzetek, a társadalmak életében is a szin-őszhangzást, igazi kényelmet, minden lehető javadalmakat magában foglaló jólétet, józan, egészséges nyilatkozó szellemi erő szelén meg és biztosítja.

És mégis korunk, mely az eszmék, az ész hatalma által növekedett nagyság, mintha hűtlen kezdené lenni növekedő dajkához! mintha anyagi javak után kapkodó kalmár szellem kezdene Európa népeinek sorsát itélni! Eszméért, elvéért, szellemi nyereségért ma nem háborúznak, míg anyagi hasznot hozó kereskedési javakért országok borulnak lágba. Szóval, az anyagi haszon a szellemi javadalom fölébe emelkedett politikában, nemzetgazdaságban és családi életben.

Ezen tény nyomai nemzeti életünkön is szembetűnőleg mutatkoznak. Midőn a forradalom árjai elhullamzóztak, azon vették észre magunkat, hogy csak nem mindenünk elvan seprve. Anyagi birtok rendezése a legelőtérbe vala; mert az igazat szólva, míg az ember vállait az élet első szükségének terhe nyomja, sem ideje, sem kedve, hogy a műveltség kenyerét után lásson. Anyagi birtok rendezése még folyóvást tart és birtok meg sokáig. De vajon anyagi érdekeink ápolása nem történik-e szellemi érdekeink mellőzéseivel? E fontos kérdés megérdemli, hogy érdekeltek hazai viszonyainkat átvizsgáljuk.

Ha tanodáinknak szellemi erőnk bölcsőit, statisztikájuk vonjuk kérdőre, úgy találjuk, hogy annál ifjúságunk száma forradalom előtti mennyiség felére ha birt vergődni. Az általános lehangoltság, a köz-elszegényülés mellett a növekedési közhözér és éveken át tartott drágaság miatt a tanulmányok, melyek a tanulók számát nem sokáig növelni, sőt az ellen dolgoznak. Vagy járul, hogy az új iskolai szervezet alapján a legtöbb iskolák meg tandíjt is követelnek anyanyit, a menyinyihez az erdélyi tanuló szokva nem volt. Kolozsvárt az ugyanevezett Convictus és Seminarium megszűnt volt. Enyeden az iskolázás, és javalmazás fennakadt. Eképp a székelység nagy részének lehetlenné vált a tanulás. A ki tudja, hogy az erdélyi magyarság nagtára a székelés, és hogy éppen az iskolák voltak azon eszmék, melyeken műveltség és nemzeti erő folyt szerte az országban, fel bírja fogni, menyinyi veszteség háromlik e körülményekből a hazai értelmi tökére a nemzeti erőre.

Vagy tán ha veszített a haza a tanulósság extenzitásban annál többet nyert azok intenzitásban? Ezt se lehet állítani. A forradalom semmit se szűjtött nagyobb mértékben mint az iskolákat, nem csak azért mert a tanulók sorait meggyérítette, hanem mert a tanulói szellemet megváltoztatta mintegy katonássá tette. A nemes versenyzés a tudásban, a magasra törekvés, a szépen és jóban ritkulni kezdett, a külföldi utáni kapkodás lábra kapott. A nemzeti, a hazai vagyon-gyapodás ily előhaladás nem nyújt teljes vigaszt a hazai és nemzeti előhaladását sovargó kebelnek.

Ha látjuk, hogy nemzeti fejlődésüket az

iskolák nem tükrözik szívünk szerénti képből vissza, az önfenntartás és fejlesztés ösztöne parancsolja, hogy segítő módokról gondoskodjunk. De er ről más alkalommal

Berde Á.

Bécsi levél. *)

—y— Bécs, oct. 12. Mióta az aszszonyok, levelezéseikben az „utóirat“ feltalálták, és azt anynyi érdekesség — mint szeretetremél-tóssággal kezelik: az európai diplomaták is kezdenek e gyöngéd finomságból egyelmást eltanulni. Részemről legalább, a diplomácia nő természetének tartom, hogy a mar. 30-ki békeszerződés után még egy hatalmas „utóiratot“ csatol, melyre a világ és anynyi európai függő kérdés, feszült figyelem középett várakozik, értem az oly rég óta rebesgetett s még e hó folytán őszszüendű párisi „utó-congressust“. A „Nord“ ma hozzánk érkezett magán sürgönye szerint legalább, orosz ország a második congressus-teljhatalmazottak egybe jövetelét kíváná, miben vele Franciaország egyetért és Porosz ország attól nem idegen.

Jellemzőnek találom ez „utó-congressus“ra nézve, ha az, mint minden valószínűség oda mutat, még e hó folytán őszszüendű — nem csak azért mivel most a „vén aszszonyok nyara“ van, a blazirt (egy regália szívat egy szóért) költők és a blazirt világnak e léső tavasza, tehát mint a kávének, a diplomaták is, a fekete kávé mellett többet eligazíthatnak mint az illatos sült fellett vagy után mondatni szokott poharozások alkalmával — de hogy komolyan szóljak azért is, mert a kellenél túl nagy lármával emlegetett nápolyi hegy eret szült, azaz a hajóhad dem-onstrációból nem lesz semmi. Ugyan csak a fentebb idéztem brüsseli lap egy másik táviratit sürgönye azt mondja: hogy a nápolyi király, a nyugati hatalmakat, saját kezűvel, írásban felhívta volna, miszerint a kérdéses „nápolyi ügy“ a párisi utó-congressuson tárgyalassék.

Igy minden politikai kérdésből kikopva, nem maradna egyéb hátra, mint hogy a világot remegtető pénzvásárlásról szóljak, s a tőzsde játék pagat utimóját, értem az ingó hitel (credit mobilier) papirokat, miután az egész világ kezd rá gyanus szemmel nézni, én is desavou-áljam.

Azonban részint mivel a jelen európai függő kérdések oly természetűek, hogy egy kis szikra és egy kis szél kell nekik s azonnal „égő kérdések“ - ké válnak, részint pedig, mivel a párisi utó-congressus is tüzetesen foglalkozik majd velök, — a menyinyiben általam az európai lapok közléseit figyelemmel kísérvén, új és ismeretlen részletekkel szolgálhatok — e kérdésekhez fogok előbb szólni, s úgy térek majd az erény — akarám mondani a pénzügy — és „egyéb holmik“ra.

Azon talpalatnyi földről, mely anynyi pénz és ember áldozatba került, melyet — hogy kissé bizarrul fejezzem ki magamat — az utolsó keleti háboru sisakján, alig lehetne egyénekné, mint egy kis fekete szalagnak nevezni — értem orosz ország dunai határán a Török ország, illetőleg Mold-vához átengedendő arasznyi tért — e talpalatnyi földről mondom nem szólok, mert azt maga orosz ország még stratégiai tekintetben sem tartja oly fontos pontnak, hogy belőle botránykövet csináljon, és Európa diplomatái összevessé sem oly alchymisták, hogy ha e pont botránykövé válhatnék is, abból aranyat olvaszthatnának. Egy szóval, a bolgrádi határszabályozás — apodictice mondhatjuk — az utó congressusra nézve ne-hézség tárgya nem leend.

Másként áll a dolog, a Dunafejedelemségek, nápolyi ügy — s ha még mint valószínűleg e fejedelmi forum elé tartozó tárgykörrel szólni akarunk — Montenegro és a neuchateli kérdésekre nézve.

A lapok eleget beszélnek mindenik kérdésről, s miután a sok hiteles forrásból merítő correspondens, kivétel nélkül „préférence“t játszik, azt is tudnók mit játszanak, sőt az „adoux“-t

*) Hogy megfelelően a várakozásnak, mely nem csak a közönségek lapunk iránt növekedő rész-vételben, de egyes közírttelekben álló hazafiak hozzáink intézett leveleiben, valamint a „Közlöny“ eddigi számainak a Királyháztól és magyar sajtó által történt szives, helybenhagyó, bizárró fogadtatásában is nyilatkozik, sietünk a birodalmi fűvőhöz is egy levelet nyírni mely oly levelezt, a kiből az olvasó közönség éppoly jeles politikai szemlést, mint közkezdésűg költöt ismer. Imé első levele! Szek.

is megmenők mondani, csak azt az egyet nem tudjuk, hogy Nápolet majd micsoda szint fog kijátszani és azt az egyet nem szabad felejtenuink, hogy dacára az angol-francia szövetségnek, Ausztria oly erős állást foglal el, minden európai ügyet illetőleg, miképp az utó-congressus, beleegyezése nélkül, a „tous les trois“-ját ki nem mondhatja. Elég bizonyosság erre a párisi béle létrejötte és legközelebb, azon most már hitelességgel bíró tény, miszerint alig jelent meg, Gortsakoff herceg legközelebbi körsürgönye. Ausztria azonnal erélyes jegyzéket intézett a francia kormányhoz, melyben azt egyetalan történendő nápolyi demonstratio komoly következeire figyelmezteti. Tehát nem egyedül a franciaországi pénz-krisisben kell keresni a nápolyi demonstratio elhalasztásának okát.

De tartunk a napi kérdések — és helyi ér-dekekkel lépést, a tények legjobban eligazítanak.

Ha csupán a „Duna csillaga“ (L'Etoile de Danube) polemikájából itélnék is, melyet legközelebb, a moldovai bank megnyitása alkalmából a „W. Zeitung“-gal folytatott, már tudnunk kell hányat ütött az óra. Hogy orosz ország nézetei, az april 8-ki jegyzőkönyv szerkesztése óta, a dunafejedelemségek unióját illetőleg sokat változtak, nem kell egyébre utalnom, mint a fennebb említett Gortsakoff-féle körsürgönyre, hol e kérdés világosan ugyan nem említtetik, mindazáltal a régi szent szövetség felbontása, oly kaczer oldal-pillantásokkal hozatik fel, miszerint lehetlen benne kételkedni, hogy a párisi utó-congressuson orosz ország Ausztria kedvéért, sokat lesz képes engedni. Ausztriának pedig e kérdésre vonatkozó elhatározásai, valamint Török ország magatartása, sokkal ismeretesebbek, hogy sem bővebb magyarázatokra szót kellene vesztet-ni. Oláhországból érkezett ausztriai katonai tiszték, hol az unio melletti törekvések kevésbé nyilvánultak, mint Moldvában, állítják, hogy hatalmas izgatások mutatkoznak most ott is, az „egyesülés“ javára. Azonban, azt reménylik, miképp e pillanatnyi felhevülés, anynyival inkább távol fogja mielő Anglia kivételével, mely egyedül fogadtatja el véglegesen az egyesüest, a többi hatalmak magokartása, e tekintetben, varakozó; Török ország pedig a statu quo-t, fenntartani reményl. Alapjában, a dunafejedelemségek közigazgatási külön választása, vagy egyesülésének kérdése, realis fontossággal egyébb-iránti is nem bír, mert egyedül a jövőd fogna megmutatni, ha vajon leendő organizatio lényeges lesz-e, vagy csupán névszerinti. Tisztán egy jegyzőkönyv, vagy szerződési czikk, nem elég, a dolog és nemzetiségek jellemét teljesen megváltoztatni: hanem a mi e kérdést európai értékűvé teszi, az abban áll mint fognak Európa politikai elemei, az utó-congressus zűd asztala körül, ez alkalmából csoportosulni vagy külön válni. Az ügy állására, némi világot vetnek azonban, az említett polemikában a „Duna csillagának“ néhány sugárai. A „W. Ztg.“ ugyanis azt állítván, hogy: „az izgatás, mely a megel-őző kormány alatt a fejedelemségek egyesítése mellett oly nagy volt, kezd Moldvában lelo-hadni“ — „Úgy van, ez igaz“ mod a „Duna csillaga“ — „Azonnal, Ghyka herceg bukásá-
val, ki nyíltan az unio mellett nyilatkozott, és a közel jövőd fogja megmutatni, vajjon az unio elismerése által, népe nagy többségének ohajtását fejezte-e ki, vagy egy gyöngye kisebbség álmodozásának bolondja (dupe) volt, — azonnal, mondjuk Ghyka hg. bukása után, a császári firmán, és a beuunket jelenleg igazgató ideiglenes kormány láttára, magok az unionisták elhatározták, a cse-
lekvés tüzpontjától visszavonulni, elhatározták, minden izgatás, minden ellenzéktől tartózkodni stb. Az unio legbefolyásos és legtevékenyebb egyénei elsőleg, az egyik külföldre utazott, a másik fürdőre ment vagy jószágára vonult, a a harmadik teljesen passiv életre tért vissza. A sinhely szabad és nyílt. Tehát, bizonyosan az unionisták is, nagy várakozó szerepet játszódnak és minden, mint fennebb is e kitélti már használtak, az európai politikai elemek találkozásától várnak, vagy lemondani látszanak reményeikről. Borzasztónak kell azonban tartanunk mit az idézett román lap állit, ha az csak ugyan a tény valóságán alapszik, miszerint: „több helyeken az emissáriusok kezdenek működni, és a birtokosokat a parasztok ellen és vis-zont lázítják. Galatzban azt mondják a birtokosnak, hogyha az unio valósul, az 1846-kihoz hasonló gallicziai mézslárlásokra számolhatnak. Bacau és vaslui kerületekben, idegen katonai egyenruhákban láttak emissáriusokat, a parasztok a birtokosok ellen lázítottak.“ (A párt-egye-lem egyébiránt mindenütt megszokott bomlani,

ha a kolompok hátat fordítanak a küzdőternek, s a közé dobott eszmék által előidézt mozgal-mat bölcsességgel mérsékelni nem tudják.) „Jól tudjuk — folytatja tovább a román lap — hogy mindezen kísérletek meghiusultak. A román, birtokos vagy egyszerű paraszt, ma már elég okos, elég tapasztalatot szerzett arra nézve, hogy különbséget tudjon tenni azok között, kik hatá-rozottan javát akarják és azok közt, kik a zava-roshan szeretnének halászni. Mi nyugodtak va-gyunk. Es mindig azon következtetés lebeg sze-meink előtt: ideje, több mint ideje hogy a párisi béke-szerződés által, a Dunafejedelemségeknek tett ünnepélyes ígé-retek valósttassanak.“ Helyén látom még megemlíteni azon indokokat, mik a „W. Ztg.“ részéről azon polemikára ürügyet szolgáltatnak. Azon férfiak, kik a bécsi pénzügyek élén állá-nak, tartottak tőle, hogy egy moldvai bank lé-teltesülésével, a fejedelemségekbe, tömérdek ausztriai arany fog kivándorolni. Meg lehet, hogy bizonyos pontig ez „apprehenzio“ alapos; azon-ban arról megfeledeztek, hogy ellenzék al-tak azt kockáztatják, miszerint a tartományok gazdag kereskedelme más kezébe talál átmen-ni, holott földirati helyzetünk minden országok előtt, minket hlv fel erre legkülönösebben. A mely arany Moldvára kimegy, közvetlen uton, nagy részben visszakerül hozzánk, sőt táplál-ja az élénk és gyümölcsöző forgalmat. Lám Po-roosz ország mindjárt nyíltan oltalma alá fogja a Jassy-i bankot A Duna szabadá tétele, min-den nemzeteket egyformán versenyre hív fel s nem Német vagy Porosz ország az, mely e téren Ausztria legveszélyesebb versenytársa.

Tán kellenél tovább is mulattam e kér-désnél. Azért tettem, mert a dunafejedem-ségek kérdését a politikai conjuncturát csűs-cének tartom, melynek megoldása és mikénti megoldása, nagyon is érdekel minket, mint tö-zomszédokat. A fejedelmek koronája mindig egy drága gyönggyel szaporodik, valahány-szor egy nép, olyan szervezést nyer, hogy a polgárisultság jótéteményeit elfogadhasa s e-rejét azok gyarapítására kifejezesse.

A nápolyi ügyet illetőleg, a fennebb mon-dottakra hivatkozva, megjegyzem, hogy a nyu-gat Állapóltól kívánt reformok, nem tisztán politikai és közigazgatási természetűek, de a két Szcizilia anyagi gyarapodását, kereske-delmét és iparát is tárgyzák. Ezt csak azért hozom fel, mivel az európai tekintélyes lapok nagy része, a kérdést jobbra megoldottnak állította, mihelyt Ferdinand király, a politikai vétekeseinek hajlandó lesz köz amnestiát adni. Tudja Pál — akarom mondani Palmerston — mit kaszál — hanem aratni majd csak Napoleon fog. Még egyet, a nápolyi király jellemzésére. Azt az utca gyerek is tudja, hogy ő makacs, vasnyaku ember, de azt kevesen fogják tud-ni, hogy midőn Ausztria ez ügyben, először közbe vetette magát, és pedig még a tavasz-szal, Albrecht fő hg. Magyarország kormány-zója nápolyi látogatása alkalmával, és a töle kívánt reformok elfogadására igyekezett birni, azt felelte: „adjon Ausztria példát szabadelmiű engedmények által olasz állatvalói számára.“ Hogy e válasz, sem gyöngédlen, sem helyén nem volt ejtve, arra tán legvilágosabb felelet maga a bécsi cabinet eljárása, melynek fő gondoljai közé tartozik, a nemzetiségek képví-seltetésének organicus statutumait hova hama-rább életbe léptetni. Ha tán egyszerre, vagy éppen e pillanatban, nem ajándékozottnak meg is az olaszok parlamentáris intézvényekkel, en-nek oka az lehet, mert a pillanat, mint né-mely diplomaták tartják, rosszul volna választ-va; azt mondanak, Ausztria népszerű nyomá-snak enged s az érdem, a piemonti kormány befolyásának tulajdonitának.

Mi Montenegrot és Neuchatelt illeti, e-zek másod rangú kérdések. Az elsőre nézve a bécsi cabinet, Danilo hgnek, Török ország-gali zsurlódását illetőleg, éppoly közbenjárói szerepet vitt, mint a nápolyi ügyben, csitítot-ta az egyik fél megátlakodottságát és igvke-zett lealkudni a másik fél igényeiből. A bécsi kormány ugyanis Montenegro határszélesítésé mellett van. A vladika által, az európai ha-talmasságokhoz intézett emlékirat eredménye alkalmasint az lesz, hogy egy ügy felett is, az utó-congressus fog vélegesen határozni, s Montenegro, Szerbiához hasonló igazgatási szervezetet nyerend, a fejedelmi méltóság örö-kösen a Petrovics családnál maradván.

A neuchateli ügyet megse említtük vol-na, ha Porosz ország Svájczot katonai invasió-val nem fenyegetendette. Tudjuk mit kelljen e fenyegetésről tartanunk, mióta a riff-káló-zokat ugy megsekkolta-volta, ha megszáko-lta volna. Eszünkbe jut az a francia marchall a ki a (bizony nem tudom én rostocki-e vagy

mi) csatát megnyerte volna ha el nem vesztette volna.

Venio nunc ad fortissimum... A pénz és értékpapírok legújabb tüneténei igen érdekes tanúságot nyújtanak. E tüneténeket újra igazolják azt, mit a tudomány már korábban megállapított, t. i. hogy a tárgyak árúértéke, bármi néven nevezzük azokat, változatlan ki nem tűzhető, és természeténél fogva, minden szilárd megállapítás alól kicsuszamlík, követezőleg, minden ily irányú kísérlet hiábavaló dolog. Mint minden áru, és áruképes javak becsé, úgy határozza meg legközelebb és közvetlenül, a keresés és ajánlás közti arány a töké- és munka-rente-okat is, a pénz- és hitel- értéket, az ezüst-ágot, értékpapírok és váltók keletét, egy szóval, az árfolyamot. A tapasztalat e szabályt, mindenkor és mindenütt igazolni fogja. De a tapasztalat egyáltalán lényeges különbséget tesz, a közönséges árúérték- és a tőzsde-értékek árfolyamára tett hatások között. E különbség azon okokban rejlik, melyek itt is, ott is, az adásvételre elhatározólag befolyanak. Míg például, közönséges áruknál, a készlet irányában szükséglet s végre is a termelési költség határozza meg az adásvételt; a tőzsde-értékeknek meg az adásvétel, vagy inkább erkölcsiellen természetű befolyások is hatnak, melyek hordereje kiszámíthatatlan. Ilyen morális emeltyük, a bizalom, illusz, félelem, gond, nyervág, szükség és mindenemű calamitások, melyek mint ragály terjednek, és egészséges pénzekeket is, zavart okozhatnak, kiváltha borongós idő-jelek miatt, kisléklőség vagy lankadság szállta meg a kedélyeket. stb. Már ebből is látható, hogy a tőzsdék nem tarthatják meg, az egy-ugyanazon árfolyamot. Ezt kívánni is ostobaság volna. De egyszersmind az is bizonyos, hogy pénzválság, csak a közönség hitelé és bizalmávali visszaélés eredménye lehet. Ide reducálható viszta, mind a „credit mobilier“ papírjaival szertelen tüzékedés, mindazon béka-egérharcz melyet jelenleg három bécsi lap, az „O. P.“, „Oe. Z.“ és „Presse“ folytat. Az „Ostdeutsche Post“ ugyan Agamemnon méltóságos szerepét játsza és a vastagából az „Oesterreichische“ nek jut ki, mindamellett a közönség jól látja kinek van igazs a végre felnyílik a szeme, mit tartson, az áruk leírásán Jakóbként neki rugaszkodott hitelpapírokról, melyektől a kereskedelem és ipar óriás kifejlését oly lélekszakadva várják. Bármit mondanak is, Pereire úr csak nagy szédelt hozott az európai pénzpiacokra, s ha mindazon vasuti és egyéb ipar vállalatok investáltatni fognak, melyek száma tervezetben legio, utóljára minden pénz ki fog a forgalomból s éppen a kereskedelemnek — melynek pedig lendületet adni kívának — nem lesz mivel táplálkozni. Itt ugyan még csak annyira érezzük a pénzválság hatását, a menyinyiben a bécsi börze a pariztól függ, hanem azt az egyet mégis bajosan akarjuk elhinni, miképp az egész francia pénzkrízis, onnan ered, hogy a francia bank havi kimutatása egy kissé kedvezőtlenített ki mint Magne úr, a francia pénzügyminiszter elhithetli szeretné. Meglátjuk, fog-e Napoleon a pénzkirályokkal anynyi lángésszel békealkura lépni, mint a menyinyi szerencsével a párisi békét kötötte. Vagy tán a lángész sem egyéb mint szerencse?

Tudom önök azt várják tőlem, hogy egy

vizsgálatot szót szólnak, a „magyarországi mezőgazdasági hitelügyek“ ügyének mint állását illetőleg. És valóban e téren szükség is van a vizsgálatra, mert egy ily hitelbank nélkül, maholnap sarkában a csőd legjobb neve is legszebb birtoku magyar családainknak. Ez ügy valószínűsége a legmagasb fejedelmi kegyen nem mulik, csak nagyviték is úgy ne tennének, mint a román unionisták vezérszereplői hogy hallgatva félre vonulnak. Mert mi tagadás benne, bizony rájuk is illik, mit szent György a vízben fuldoló orosznak mondott, mikor segélyért folyamodott hozzá: „segítek fiam, csak magad is mozdog“.

Most, mint fennebb is mondtam, tartunk lépést a helyi, vagyis kiváltság birodalmi érdekekkel. Ismeretes dolog, hogy ő felsége a császár novemberben olaszországbautazik. De azt bizonyosan nem fogják önök tudni, hogy a lovagias fejedelmet, a latogatásra b. Bach belügyminiszternek, a nyáron még Lombard-Venezében tett utazásáról jelentést indította. A miniszter jelentését ő felsége kidegítette, találta, s magas személynél jellemző gyors elhatározással, szívéhez illő érzelmek engedte oda menni, hol a belizgatás és külbefolyások daczára, nem késnek őt elkésdés és tiszteletteljes hódolattal fogadni. Ez utazással, a fejedelmi bizalom nyilvánításán kívül egyébiránt, más a birodalom tengerhadi erejére vonatkozó híreket is hoznak kapcsolatba. A kormány szándékának ugyanis, az ily tengerpartot Cattarótól a Pó torkolatáig alkirálysággá alakítani. Miksa főlg ő cs. kir. ténsege, a császár fivére kormányzósága alatt, kinek admirálisai székhelye Trieste lenne. Az ausztriai tengeri haderőt ugyan is, Piemont tengerészetével egy szintvonalra akarják állítani. Ő felsége ez alkalommal, ez ügyet is legmagasb inspectiója alá venné.

Mivel éppen ő felsége körutjáról van szó, nem hallgathatom el azon lelkesedést, melylyel a „Nord“ Fejedelmünk legközelebbi magyarországi utjáról szól. „Nem beszélde“ — mond — az ünnepekéről, az utcák feldíszítéséről, az örömmiadásokról, melyekkel a tömeg fiatal és lovagias uralkodóját üdvözölte: de egy ünnepeket nem hallgathatók el, mert ez valósággal megható volt, azon fáklyás zenét értem, melyet Pest polgársága, a császárnak Buda varában adott. Képzeljen ön magának egy 4,000 emberből álló menetet, kezében fáklyával, lassan húzóda a Duna hídján keresztül, mely lángban látszik állani, a hegyre fel, melynek a vár koronája. Ez tündéri látvány volt. Egyébiránt a „Nord“ — nincs ugyan benne mindig köszönet — minden külföldi nem német lapok közt a legtöbbször megemlékezik rólk. Így egyik közlebbi számában olvasom: „Magyarország észrevehetőleg közeledek a dolgok új rendezésé. A magyar egy kissé fiatalista, mint minden keleti nép; vallásosan ragaszkodik szokásai és a mult hagyományaihoz: innen van, hogy a reformok felénk bizalmatlansággal (?) fogadják, és hogy az újítások, nem csak a haza azon reményeket, melyeket a németek és slávaknál szűlték. De ma, midőn megértetni kezd bizonyos reformok szükségességét és sürgető voltát, nem utasítja többé vissza azokat általános kévelésséggel, elfogadja zugolódás és tiltakozás nélkül és azt mondja, stoicus nyu-

galommal pödörgetve bajuszát: „jól van hát, majd meglátjuk“.

Mi a concordatumot illeti tudni fogják önök, hogy ebben bizonyos kiegyenlítő pontok léteztek, melyek, az itteni püspöki conferentia tárgyalásai alkalmával, még hézagossabban tüntek fel. E nagyobb részt, a nyilvános nevelést s az ezzel kapcsolatos tárgyakat érdeklő pontok, különösen gr. Colloredo ausztriai követnek erővel előterjesztései folytán a szent széknél — ki a concordatumot az állam kívánalmaihoz illesztendőnek sürgette, e nélkül valóztatás lehetetlennek állitván — és Rauscher bíbornok ő eminenciája személyesen közbenjárása által Rómában, szerencsésen megoldattak.

Legközelebb a pozsoni evang. vallástól követők esperességi egyházközsége nyújtotta be ő felségéhez, gymnasiumi államnévelősséget kéro folyamodványát. Ez okmány egyike a legméltóságosb, férfias, s egyszerű mind hódolatteljes hangot tartott iratoknak, melyet egy nézettisztaság, mint hitzilárság, az anyanyelv szeretete és szabadelmőség jellemze.

A házasságról szóló törvényjavaslat átvizsgálás végett, a miniszteriumokon jár sort. Jelenleg, a külügyminiszteri osztálynál van véleményezés végett azon rendeletekre nézve, melyek a házasságok nemzetbeliek és idegenek közt szabályozzák.

Ugy vélem, a házasságnál legjobb lenne levelemet bezárnom — mert vajmi jó lehet az a házasság — de eszembe jut, hogy a mindennapi életből egy kukkot sem szoltam *)

A ki vasárnap délután látja ezt a tojásdad alakú Bécset, az nem lát semmit, vagy legalább csak a házakat látja, mert ilyenkor Bécs a sorompón kívül, a lerchenfeldi, bernali, fűnfhausen, prateri s isten tudja miféle sörödekből van. És pedig az a menyinykö szokása, vagy inkább olyan jó lába van, hogy az alzel külvárosi, a Leopoldvárosba, ez meg oda, a mariahilfi a landstrasséra és viszont megy sörözni. Mennél meszebb annál jobb lthoz csak a gyerekek maradnak sárkányt eregetni a glaci-n: sőt e játékokban bajszos szakalós nagy bolondok is gyönyörűségeket lelik s egész technikai apparatust, kézi gépeket hordanak magokkal, melyről a fonalat a sárkány után motóllják. A cseh dajkák, a glaci-k e lopva néző virágai ilyenkor nitt nem láthatók, vagy ha igen, oly megsejmesedett alakban, hogy a magam fele ember, más nevet alatt, ritornelleket ír hozzájuk. **) De valami megjegyzést ne tégy rá, olyan nyelven t. i. melyet ő is megért, mert ekkor oly orrfinorításokban törki a „fashionable manier“ hogy szégyenletében elájul. A propos „fash-

*) Nem ismerjük önt „mindennapi“ embernek; de szívesen kérjük ne röstelje észleletei tárgyát a bécsi „mindennapi élet“ is választani, s nekünk arról nem csak ott írni, a hol levetelt befejezni készül. Bécs minden este oly pont a politikai világban, honnan a világtörténeti napi események, a leveteltbe kombinált szemlélet lehet adni, de mi a bécsi „mindennapi“ történeteket és újdonságokat is szeretnek közlebből ismerni; mindenképpen pedig érdekel minket az ottani intézeti élet.

Szerk.
Reméljük, tárcánkbán is elfogadandó on néha egy pár hasábot.
Szerk.

lönable.“ Soha annyit unalmas úgy nevezett divatos festményt, mint a mult havi női kiállításban, mely a „naturforscher“ek tiszteletére a „billhaus“-ban volt. Nem kevesebb mint 100 kép, agyobbára élő ausztriai művésztől. Rahl stílyát néve, majd mindről elmondhatad, ez „fashionable“ vagy ha angolosan tesszük, „fashionably“ de aztán nem is többet. Mint látnyám azonban imponant volt.

A „naturforscher“ek olyan régen voltak itt, hogy már tán nem is szabadna felőlök beszélni. Még a comfortable sem viczel már róluk. Hanem nekem olaszmi jutott eszembe, mit sem bécsi, sem pesti lapok nem mondtak, t. i. az államnyomdáról mindenik levelező megfelledezett, pedig tudom, hogy sok „naturforscher“ azokból a könyvekből egészítette ki könyvtárát, miket az államnyomda jóvoltából ingyen kapott. S ez még nem elég, de egy igen szép rajzolat is „Faustot“ ajándékozott az államnyomda a forskereknek s ez tán leginkább helyén volt; mert „Faust“ a német nép és típus legközelebb kifejezője.

Akartam még egy új „posse“-ról a „Schnackel“ noblesse“-ról szólni, a mi magyarul olyan formát tenne (mintán a fertály mágus név már engagirozva van) mint „minuta uracskák“ vagy Arany „Katalin“ gyönyörű beszélyében használt szavaival élve „ereje nincs de ő akar“ — akartam mondom felséges dolgokat mondani s miről másról mint a morálról, de... elfogyott a nóta.

APRÓ HIREK.

*) Sietünk tudatni olvasóinkkal, hogy igéretelt veltük Arany János, Brassai Sámuel, János Ferenc, Jókai Mór, Székely József, és Szilágyi Sándor uraknak is az iránt, hogy lapjaink, s különösen tárcánk érdekességét becses dolgozataikkal emelni fogják. Rajtuk tehát semmi sem fog mulni, hogy a k. Közöny azon lelkes pártolásra, melylyel az eddigelő találkozott, mind inkább méltó legyen.

*) Örömvészeink száma egygyel szaporodott: ez Barabás Samu városunk fia, a kit ajánlunk az illetők figyelmébe.

*) Tiszt. Thorday József, az abrubbányai egységhevík lelkesze élete 37-dik évében az egész város sajnálata és hű nöje T. Gelei Katalin asszonyság mely fájdalomra mult hó 30-dikán meghalt. Egyike volt a legjelesebb tanítóknak, a kinek keze alatt az abrubbányai iskolában vallaskülönbség nélkül minden helybeli gyermek kitűnő oktatásban részesült.

*) Folyó hó 17-dikén este az itteni orvosnővendékek fáklyás zenével búcsúztak el közkedvességi orvosunk Dr. Szöcs József urtól, a ki masnap hosszasa időre Bécsbe, s onnan Gleichenbergbe utazandó, városunkat elbágyta. A kórháznál ennek következtében megürült főorvosi állomást Dr. Szabó József a jeles tanár és mind elméleti mind gyakorlati ismeretével nézve oly kitűnő orvostudor foglalta el, kinek az orvosnővendékek szintén fáklyás zenével tiszteltek.

*) A városi sörház-épületet és a val együtt a sörfőzési és árulási jogot 8621 pfo-

TÁRCZA.

Kolozsvári Muzeumunk.

Gyorsan, mint villámfolám, járta be Erdély bérces vidékeit néhány hónappal ezelőtt azon örömdetes hír, hogy kedves szép hazának is lesz Muzeum a, mely a hon szétszórott tudományos eszközeit, a leltűt századoknak korunkra eljutott műkincseit magában egyesítse Kolozsvárra.

A régóta híven dajkált kedvenc eszme százcezer keblet gyűlasztott lángra, honszerelme. Minden hű hazafi szertekintett házikörében, fölverte kézirat-székényeit, számbavette könyvgyűjteményét, vizsgálta érmeit, mérlegezte régi műtárgyainak becsét, mintegy számot vetve kiki önmagával, vajjon mit és mennyit hozhat a nemzeti oltárra hazafisága zálogaként áldozatul.

Alig hangzott el híre annak, hogy a Muzeum kiváló helyiséggel bír, s egy erdélyi Muzeum-Egyesület szervezete legkegyelmeseb Urunk fejedelmünk királyi székének számolyára van hódolatteljesen letéve: legott megkezdék egyesek úgy, mint egész községek hazafiai ajánlataikat. Alig mult elazóta hét, hogy a hazai értelmiség rokonszenvének s áldozatkész-ségének újabb meg újabb jeleivel ne találkoztunk volna. És mindegy így van igazán a maga rendén, hogy megezőfolhassuk a rólunk már már közmódossá vált szalmatűzet.

Egy létesült erdélyi Muzeum eszméjének közhasznosága annyira elismert, szervezete annyit higgadtsággal oly mely bölcseséggel átgondolt, hogy Urunk fejedelmünk atyázkodása iránti súlyos vétségnek tartanók, ha a legmagasb jóváhagyás és szentesítés iránt annyit hűséggel táplált hitünk — s reményünkben csak egy percig is ingadoznánk.

Fel azért tovább is, lelkes hű a hazának, áldozatra, gyűlésre! A nemzeti új intézet koránya soká már nem késheik. soká késni nem fog. Előttek egy követésre uelto újabb dícső példa, mit a következő levél tolmácsol leghivebben.

Vass József tanárnak. — Kedves Tisztelendő úr, tisztelt hazafi! — Vidékünkön itt-ott buzgó hazafiaknál sok becses régi könyvek, kéziratok, pénz- s ásványdarabok várnak, mint szíves ajánlatok, a már nem sokára megszenteseendő erdélyi Muzeum számára. Ezeknek összegyűjtése s egyikünkkel letele, míg a Muzeum a k ányulhatnók, elkötelelt akarunk lévén, az iránt tesztünk a Tisztelendő Urnak kérdést: hogy szándékunk nem tudóbelölti s nem lesz valakinek ellenére? mert mi jó szándékunk mellett nem akarnánk félreértetni. A

kedvesen nyert könyvekről lajstromot fognánk vinni s pontosan voltak. Homer bizonyítja, hogy Akhilles lanton énekelte meg a felírni, hogy kitől mit kaptunk s hány darabot, melléjük csatol-hosók dícsőségét: Amphion, ki zenéjével oly bámulatos hatást va mi is a közel mult viharos időkből megmaradt könyveink tudott előidézni. Thebeben uralkodott, Musaeus, a költő, Arszámat. — Ilek iránt kérjük felvilágosítását tájékozásl, melyek után tisztelettel maradunk Tisztelendő Urnak, Mező-Pani, aug. 30. 1856. kész polgártáisi.

Gr. Kornis Ferenc m. k. Száva Farkas m. k.

Válasz Gróf Kornis Ferenc és Száva Farkas uraknak.

Nemes hazafiak, lelkes ügybarátok! — Mely tisztelettel vettem Önöknek, lelkes ügybarátok' csekélységemhez bizodalmasan intézett azon becses sorokat, melyekben abbéli szent és szándékukat fejezik ki, miszerint eltokélt férfias akar tuk gyimeit! mindazon műtárgyakat, melyek vidékükön egyes buzgó hazafiaknál szétszórva rejlenek, mint létesülendő erdélyi Muzeumunk a k szívesen felajánlott áldozatokat, összegyűjtve gondosan lajstromozni s híven megőrizni mindaddig, míg átszállítatásuk lehetővé létezik.

En Erdély értelmiségétől a muzeumi eszme valóztatásának fontos érdekében sokat várók s minden jót remélek: de besásanak meg Önök, lelkes hazafiak! ha e tárgyban határozottan nyilatkoznom nem csak a szerénység tilt de befolyás nélkül állásom is halgatni parancsol. — Hogy azonban a szent szándék méltányló javallás által éledjen, s a hazai új intézet érdekében gyümölcsözök, ezírányosnak láttam a dolog érdemében azon kitűnő személyiségnél tenji jelentést, ki a muzeumi eszmét fény-palotájába fogadta. A lelkes hazafi örömguzárgzó areczal vette a meglegő előterjesztést, s helyeslést megindulva kijelenteni a nemes törekvés felett egy percig sem vonakodott. Mit Önöknek, lelkes ügybarátok! tudomásul hozni nekem jutott a szerencse, ki szíves jóvóltukba ajánlott, állandó igaz tisztelettel vagyok Önöknek lelkes hazafiak! Kolozsvárt, oct. 14-d. 1856. aláza-tos kész szolgálok.

Vass József m. k.

BANK-BÁN

Katona József

dramája.

Ama hajdani fényes Görögországban, melynek világra néző, egykori nagyságából most alig egy parányi rom van meg, a szerencse fia körül sokan egyszersmind a Musák kedveznezei

val ellentétben van — a porta kormányja által vizsgálón vonva. Touvenil francia követnek azonban erőltetett föllépése által sikerült Fuad basának e vizszavont engedélyt visszaadni, mire Prokesch-Osten az ausztriai követ még erőltetesebben lépve föl a fényes kapunál, kieszközölte, hogy a vizszavonás visszavonása ismét vissza lön vonva. Most Thouvenel úrnál nem marada egyéb hátra, mint hevenyében egy hadi gőzfregattot hívi segédül, s az az Archipelagusból a Dardanellákra át a porta engedelme-
ből meg is jelenvén, a szultán palotája előtt megállott fenyegetve, hogy ezt meg azt fogja tenni, ha rögtön a vizszavonás visszavonásának visszavonása vissza nem lesz vonva. — A szegény ember dolga merő komédia.

— A Dunafejedelemsegek szervezésére kinevezett bizottmányról elmondhatni, hogy bé sem szegődött, már is kiszolgált urát — legalább valósulni látszik azon hír, miszerint ez a bizottmány két hónapra elnapolta mapát. Miképp tanácskoztak aztán az ügyről a hír szerint jövő hóban Parisban egybelependő congressus, mely a szervezésre nézve csak a bizottmány részéről teendő előterjesztvény alapján határozhatna valamit, midőn a bizottmány még csak nem is constituálta magát, annál kevésbé kezdett munkálta tához? s miképp fogják még valósíthatni a párisi szerződés azon határozmányát, mely szerint a belső szervezetre nézve a népkívánatot is tekintetbe veendő? Egy néhány bojár véleménye csak nem fogja az egész népet híven visszafoghatni, valamint nem bizhatni a kaimakámok által jelenleg az egyesítés ellen eszközölt feliratokban. Arra pedig még gondolni sem lehet, hogy a népre magára bizatnék a Párisba küldendő képviselők megválasztása.

Az ausztriai meg szállást illetőleg Bécs és Páris közt némi feszültség látszik létrejönni, a párisi szerződés értelmével összeütközönek látván eszünni nem akaró meg szállást a francia kabinet. Hanem ez ügyben viszont London és Páris közt látszik a szíves egyetértés meglanygulása, nem akarván Anglia a francia kormányt támogatni Ausztria ellenében, visszatörölésül a nápolyi ügyben Franciaország részéről tanusított késlekedést. Szeget szegés!

— A Montenegro val egyezkedés d. czára is a porta folytonosan teszi készülteit a hegyi nyugtalan népek leültetésére. Abba pedig, hogy a Dunaszízeket Moldovához csatoltassanak, nem pedig a török birodalomhoz semmiképpen sem akar egyezni.

— Kutaiában reformellenes mozgalom tört ki. Syriába három arab ezredet kellett küldeni.

— Bulgáriában a bolgár (slav) nemzetiségű alsóbb clerus, és a magas fanariota papság közti viszály már kitört. A fanarioták alapítványait pénzén vásárolva, az alsó papságot és népet nagy lelki alárendeltségben tartják; a szerb nyelven kiadott könyveket üldözik, az istenítést csak görög nyelven tartják; sőt Neofil motropolita, görögítési buzgal-

mában, Rajasics patriarcha legujabb nyomtatványait s ruthen iratokat elégettett. Ilyesmit nem akarnak tovább tűrni a slavok; gyűlölik az oroszokat és görögöket, s a minapi grabovai lázadást könnyen tömeges fölkelés követelhetné. mely azonban a portát semmi veszéllyel nem fenyegeti.

Olaszország. A nápolyi ügynek jövőjét még mind sűrű homály fedi. A nyugati hatalmaknak ezen morum censored beavatkozása egy souverain hatalom belügyeibe, az erkölcsi kényszerítés elvének keresztült vitele mily módon leendő, azt úgy hiszem magok a nyugati bölcs mesterek sem tudják. Anynyit már világosan kezdünk látni a nagy sötétben, hogy amaz erkölcsi kényszerítés munkája, tán hogy szellemi alakban intézhessen hatását egy kissé nagyobb távolból, nem a nápolyi öblében, hanem Ajaccio-ban fog végezhemni. Az e célra rendelt angol hajóhad már össze is gyűlt az ajaccioi révben, s csak a francia hajórajt várja hogy ezzel összefogózza hatályosabban eresztesse Nápoly felé erkölcsi villanyosságát. Amde a francia rajnak még mind a párisi parancs után kell várakoznia, honnan oct. 16 körül van azon legujabb hírnök, miszerint a diplomatai közlekedés félbeszakítottatik ugyan a nápolyi királlyal, s a nyugati követek odahagyják Nápolyt, azonban a flotta Ajaccio-ban marad, valamint a nápolyi királyságban tartózkodó angol és francia alattvalók biztonsága nem fog sérelmet szenvedni. — Hogy Brenier francia követ valóban oda hagyta volna Nápolyt — mert ott tulajdonképp nincs is jelenleg angol követ — arról nincs semmi hírnök.

A nápolyi király rendíthetetlen mint a Sion hegye, s csak ráfogásnak bizonyult be azon közelebbi hír is, mintha Victoria királynőhez és Napoleon császárhoz reformot és amnestiát ígérő sajátkezi levelet írt volna. Nem hogy sajátkezi, de idegen kezű levelet sem írt csak egyetlen beütését is ő két — siciliái felsége. Nem is fog oly könnyen megrendülni, midőn látja a nyugati kabinetek egyenletlenkedését s kivált a francia kabinet habozását, melyet — a „Moniteur“ szerint több körülmények összefolyása arra birt, hogy jelen lépése következtét jól meggondolja.

Belgium. Az egyház és egyetemek közti összeütközésben a kormány is végre a hivatalos lapban megszólal s az állam-egyetemek gondnokaihoz intézett belügyminiszeri iratban többi közt mondja: „A kormány éppen nem kívánja, hogy felsőbb tudományok tanárai valamely pozitív vallás kizáró értelmében tárgyalják a vallási kérdéseket; azonban a vallászabadság iránti tiszteletből kénytelen meghagyni a tanároknak, hogy minden, Belgiumban gyakorolt vallás lényeges hitzikkelyei ellen intézett egyenes megtagadástól tartózkodjanak. Melyek az ezen alkotmányos előzményekből folyó következmények? A tanároknak első gondja legyen minden ingerlő és vitás kérdést mellőzni, s a menyenyiben mégis rem mellőzhető, ily kényes ügyet azon ovalossággal tárgyalni, melyet társadalmi hivatásuk foutossága s felelőssé-

gökök érzése előzők szab. Mert a kormány magzáról a családtagoknak képviselője, a tanárok csak bizományosai a kormánynak, és az általuk adott oktatás szükség hogy nyújtsa a családtagoknak mindazon erkölcsi és vallási kezeségeket, a miket azok joggal kívánnak, s a miknek nyújtása mindenképp a kormány érdekeiben áll. sat. —

LEGUJABB POSTA.

A dunafejedelemsegek szervezése iránti új tervet a porta a nagyhatalmak követi eléterjesztette. Az egyesítésről benne nincs semmi említés. A porta biztosára a jövő dunahajózási értekezletre vezérőrnagy Omer pasha van kinevezve. A török miniszterium krisiben. — A francia gőzhajózárs az engedély kiadása el van halasztva.

— A „Journal de Constantinople“ közlése szerint; a cserkeszek és muszkák közt ütközet volt a Laba-folyónál, s az utóbbiak 800 fogolyt és 16 ágyut vesztek s a Sefer altati cserkeszeknek kellett hagyoniok a csatamezőt. A Kubán mellett is jelentékeny ember — és ágyu veszteséggel vonultak volna vissza a muszkák.

— Anglia és Persia között közeledés még nem történt.

— A francia lapok, a dunafejedelemsegek osztrák megszállása ellen hangosan javbeszélve, Orosz ország iránti szertelen előzenyességéből azt mondtak vala, hogy ez utóbbi az ő páratlan békeszerelmétől indítva Bolgrád és a kigyószigeteket illetőleg engedett volna a nyugati hatalmak kívánatának. Most határozottan jelentik hogy Orosz ország e pontokra nézve nem csak nem engedett, sőt inkább azt sürgeti, hogy mind két kérdés az utóértekezlet határozása alá terjesztessék.

— A „Preussische Correspondenz“-nek írják Jászzyból oct. 8-rol: „Az orosz határszabályzati biztos Kisseneffbe elutazott, a többi biztos is követni fogja; a vitás határpontok iránti határozás a párisi konferenciára hagyatik, mire a végleges szabályozás a leghamarabb meg fog történni.“ Csak e konferencia nyilván még minél hamarabb, mert sok kérdés sir és ásitózik utána.

— Turini lapok oct. 15-kén jelentik, hogy Meldollában az egyházi államban a n. összeütközés volt a lakosság és csendörök közt, kik közül egy halva maradt, több katonán lefejezve. Azonnal intézkedés történt a törvényes rend helyreállítására.

A Nápoly városi lakosság jól tudja mi történik a világon; de minthogy aztis tudja, hogy mindez csak üres lármá, kerülő szükségtelet sőt károása is válható hevíléseket, s a helyett inkább mutatja magát mikor csak alkalma lehet. A vidéki népség mint philosophiához nem értő, természetesen ingerlekenyebb s vágyai reményei által inkább el hagyja magát kaptatni. Eddigél csakugyan még példásan viselte magát.

A fővárosban a calabriai hg. névnapját oct. 4-kén fényesen ünnepelek meg. Este

nagyszerű kiválágítás. Vidám néptömeg hullámozta el az utcákat; a színház tele volt. A nápolyi hivatalos lap szerint a nép ez alkalommal is bebizonyította rendíthetetlen hűségét és régi ragaszkodását a bourbon dynastiához.

Bécsi börze	October		
	15	16	17
Státuskotelevény 5%	8 1/2	8 1/2	8 1/2
1854-ki kölcsön sorsh.	246	—	249 1/2
1859-ki „	122 1/2	—	125 1/4
1854-ki „	105 1/2	105 1/2	—
Tiszai vasútvészvény	102 1/2	105 1/2	—
Nyugoti „	—	206 1/2	—
Releti „	105	105 1/2	—
Éjszaki „	264 1/2	—	2628
Francia „	—	—	—
Nemzeti kölcsön	82 1/2	85 1/2	85 1/2
Bankrésztvény darabja	1056	1060	—
Földteleherment. kötelez.	—	—	85
Földteleherment. kötelez.	—	—	74
Dunagőzhajózási részv.	526	512	—
Augsburg „	106 1/4	—	106 1/4
London 1 font sterling	10 1/2	—	—
Páris 300 frankért	123 1/2	123 1/2	125 1/2
Cs. kir. arany	9 1/2	—	9 1/2
Ezüst „	8	—	8

Gabonaár Bécsi mérő, p. p.

N. Várado oct. 15-én Tiszta buza 4 ft 24 kr. Elegy buza 2 ft. 48 kr. Rozs 2 ft. 12 kr. Árpa 1 ft. 48 kr. Zab 1 ft. — kr. Törökbuza 1 ft. 36 kr.

Nyit post.

Tacitolának Pesten. — Köszönet a szíves megemlékezésért. Kívánata szorosan teljesítve lesz.

Posch József urnak. — Lapjait újból elküldöttük Beszterczére, „post. rest.“ fölirattal.

H. O. Kolozsvárt. — Ajánlatát örömmel elfogadtuk. Egyébiránt szívesen látjuk önt szerkesztőségi irodánkba, a hol bővebben értekezhetünk.

Ifj Róth Pál, gyógyszerész, Dézsen. — Jogos kívánatát örömmel tel esítj k. A számokat postára tettük.

A pesti tiszt. közp. növ. papság egyházi-irod. iskolájának. — Bizonyos ugyan, hogy az újabb számok elmaradásának oka csak postai tévedésen alapulhat, mindazáltal örömet teljesítjük a kívánatot.

Névtelen. Kolozsvárt. — Levelecskéjét, hogy elégtételt szolgáltatassunk ki, közölni fogjuk levelezőnkkel.

Sajnálattal említjük, hogy sem a német sem a román erdélyi lapoktól még egy cselemlapot sem kaptunk, bár mi elég előzenyenek voltunk a miénket eleitől fogva folytonosan küldeni! A „Hölgyfutár“, „Pesther Lloyd“, „L'uda-pesti Hírlap“ hasonlóképp nem viszonyoznak a kollégialis ajánlatunkat eddig elő, a mi, a levele szerkesztők lovagiaságát, csak a kiadó hivatalok szorakozottságának kell tulajdonítanunk. Legyen szabad egész szerényen reclamalunk!

Tulajdonos és felelős szerkesztő: **BERDE ÁRON.**

H I R D E T É S E K.

(7) **Előfizetési fölhívás.**

 minden vasárnap két íven megjelenő szépirodalmi és divatlappra.

A „**DÉLIBÁB**“ hazánk elsőrendű íróitól közöl dolgozatokat, s azon rendkívüli előnyt nyújtja olvasóinak, hogy **minden száma mellett ad érdekes mellékleteket**, u. m. divatképeket, női öltönyt, kalap- s a t. szabásokat, himzés, és horgoláshoz szükséges rajzokat s valóságos ruhamintákat, melyek **Bécs, Berlin, Páris legelőkelőbb műintézetiben készülnek.**

Ezt még eddig soha semmiféle lap nem tette, s annál kevésbé teszi jelenleg.

Alulírt kiadó s szerkesztő nem kímél semmi áldozatot, hogy a közönség pártfogását mindinkább fokozni legyen képes.

És f. év tavaszán Németország nagy részét személyesen utazá be, a leghirnevesb műintézetekkel egyenes összeköttetést szerzendő, a mi valóban fényesen sikerült is.

Előfizetési árak:

F. é. october 1-sőtől t. évi december végéig azaz: 1/4 évre 5 pft.
 F. é. october 1-sőtől jövő 1857. marcius végéig azaz: 1/4 évre 9 pft.
 F. é. october 1-sőtől jő ő 1857. junius végéig azaz: 3/4 évre 14 pft.

A „**Délibáb**“ minden külföldi divatlappot végképp nélkülözhetővé teend.

Előfizetést minden cs. kir. postahivatal elfogad.

Kérjük az előfizetéseket gyors beküldését, hogy drága mellékleteinket elegendő számban tudjuk megrendelni, s nehogy oly kellemetlen helyzetbe jussunk, s jussanak velünk együtt olvasóink is, mint miöbben f. é. július hóban valánk, midőn t. i. későn érkezett előfizetőinknek első számaink második kiadására várniok kellett, és sokaknak még akkor sem szolgálhattunk mellékletekkel.

Azoknak, kik szívesek voltak a „**DÉLIBÁB**“-ot eddig is pártfogásukkal szerencsésíteni, igyekeztünk alkalmat nyújtani annak tapasztalására: miképp mindent elkövetünk a mi csak erőnkönk telik, hogy a részvétre érdemesek legyünk; hozzájuk fordulunk tehát egész bizodalommal s kérjük: méltóztatassanak ismerők körében lapjainkat hathatósan ajánlani, reá előfizetéseket is gyűjtven. Legnagyobb szorgalommal rajta leszünk, hogy ezen bizodalomnak teljesen megfeleljünk.

Minden 8 előfizető után egy tiszteletpéldánnyal fogunk kedveskedni.

Azoknak, kik nem ismerik a kiállítás roppant költségeit, és lapunkat drágáják, azt bátorodunk ajánlani, hogy ketten, hárman, vagy többen is egyesüljenek lapunk megszerzésére — erre tömördek példa van — és 4 hét múlva nem leendő falucska, melyben a „**Délibáb**“ ne udvarolna a kedves hölgyvilágnak.

Az elhatározott komoly akarat előtt a legáltalóbbaknak látszó akadályok is porba hullanak.

K E D V E Z M É N Y

Azoknak, kik f. évi october 1-sőtől számítva 3/4 évre előfizetnek, **BEÖTHY LÁSZLÓ** legújabb humoristikus munkáját

(2—3) „**Beöthy László mint pesti arszlán vagy a diszes társalkodó**“ czím alatt, ingyen küldendjük meg.

Erdélyi t olvasóim kényelmére úgy intézkedtem, hogy az előfizetéseket valamint lapomban közlendő bár minemű hirdetések, hasábozott sorát 10 pkral számítva, Stein János könyvkereskedése is elfogadja Kolozsváron.

Kolozsvár, 1856. szeptember végén.

A „**Délibáb**“ kiadótulajdonosa és felelős szerkesztője **FRIEBEISZ ISTVÁN.**
 Íródjaja: Pest, Szervitater, 3-dik szám.

(12) **Hirdetés.** (2—3) 150, 1856. J. E. sz.

A t. cz. Szülőknek és Gyámukoknak!

Alólírt a növeveléssel több év óta sikeres eredménnyel foglalkozván az erdélyi cs. kir. magas helytartóság által az alább következő hivat bizonyítvány szerint kegyelmesen engedmenyezett magány növel. intézetemet magam s növérem fölügyelete alatt álló szakértő oktatókkal látam el. Ez okból nőképző iskolámat a városi, és vidéki t. cz. szülők s gyámukok figyelmébe jó lelkiismerettel ajánlom, s egyszersmind tudatom, hogy helyiségem tágasb körénél fogva 4—6 jó családból származó növendék kisasszonyt, illő szálásra és élelemre elfogadni képes vagyok, kik a szükséges tantárgyakon kívül mindennemű női kézművek készítésében, rajzban, zongorában, magyar német és főleg francia nyelvben alapos oktatást nyerhetnek, és a leggonosabb anyai fölügyeletben részesülnek. Szó vagy írásbeli körülményes fölvilágosításért a tudakozások belső magyar-utczai Biasiniféle 478-dik szám alatti házban levő szállásomra intézendők.

Kolozsvárt, october 10-kén 1856.
 Schell Josephine szül. Desbordes.

(18) **Hirdetés.** (1—3) 10 finom borostyánkó s más anyagokból készített szopokákkal ellátott valódi török cseresznyefasárak; továbbá: séta és halász palczák, jó szerkezetű csapok, sakk ladák, a legújabb minták szerint készített női varró asztalok, selyem, pamut tekerők, ruhafogasok illendő áron kaphatók; végre elfogad megrendeléseket mindennemű, esztérályos szakhoz tartozó művek elkészítésére és kijavítására.

Kolozsvárt oct. 10. napj. 1856.
 Wandler, polgármester.

(17) **Hirdetés.** (1—3) A nagy sármási határon levő Gyergyó és Lárja név alatt való hodályok jövő évre haszonbérbe kiadandók. Értekezni lehet felőlők N. Sármáson gazdatiszt Szabó Dávid urral.

(18) **Hirdetés.** (1—3) Kovács Péter esztérályos mester Kolozsvárt, dr. Pataki Dániel piacz sor 6. sz. házában lévő újabban rendezett s választékosan föl szerelt esztérályos művei raktárát ajánlja a t. cz. közönségnek; hol mindenféle szíjvar és dohánysző tájékt pipák, s ezekhez va-

Iskola Alapítvány — Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár — Fundația pentru Școală — BCU Cluj-Napoca.